

В.П. Коломійчук

СУЧАСНИЙ СПИСОК РЕГІОНАЛЬНО РІДКІСНИХ СУДИННИХ РОСЛИН ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

фіторізноманіття, флора, Запорізька область, регіонально рідкісні види

Вступ

Проблема охорони фіторізноманіття на регіональному рівні є досить актуальним та необхідним напрямком сучасної созології. Цей напрямок започаткований та розвинутий наприкінці ХХ ст. у більшості областей України. Не винятком була і Запорізька область, один з найбільш трансформованих регіонів півдня України. Слід лише зазначити, що сільськогосподарські угіддя займають 82,4 % від загальної площі області, з яких рілля становить близько 70,1 %.

Дослідження фіторізноманіття Запорізької області має тривалу історію. Перші уривчасті відомості про флору цього регіону публікують у ХVІІІ ст. П.С. Паллас та Й.А. Гюльденштедт. Наприкінці ХІХ – початку ХХ століть проведено перші флористичні узагальнення, що стосувались окремих територій області. Тут слід згадати роботи В. Сидорова, І.Я. Акінфієва, О.А. Янати, М.І. Котова, Ф.Я. Левиної. Наступний етап у інвентаризаційних дослідженнях флори області припадає на 30–50 рр. ХХ ст. Саме в цей час досліджується флора і рослинність літоральної смуги, подів та річок басейну Азовського моря (М.І. Алексеєнко, Г.І. Білик, О.А. Єліашевич, А.М. Левицька, Є.І. Пестушко, П.Я. Попович, С.А. Постригань, Н.О. Шостенко-Десятова, М.С. Шалит), степів (Є.М. Лавренко, Д.І. Сакало, М.О. Альбицька), лісів півдня України і плавнів (О.Л. Бельгард, А.М. Флоровський) [2].

Дослідження флористичного різноманіття області у 60–90 рр. ХХ ст. були поглиблені, в них зокрема виокремились наступні напрямки: *систематичний* (А.М. Краснова, М.В. Клоков), *флористичний* (Г.І. Білик, А.М. Краснова, С.С. Харкевич, О.В. Яценко, В.С. Гумеч, Р.І., Бурда, Д.В. Дубина, Ю.Р. Шеляг-Сосонко, К.Є. Корешук, В.В. Тарасов, О.В. Тищенко, В.П. Коломійчук); *фітосозологічний* (Р.І. Бурда, В.С. Ткаченко, О.В. Тищенко, Л.П. Вакаренко, І.І. Ілляшенко, Я.І. Мовчан, В.В. Тарасов, В.П. Коломійчук, В.І. Шелегеда, О.Р. Шелегеда).

Узагальнюючою регіональною флористичною працею початку ХХІ ст. стала монографічна обробка флор Дніпропетровської та Запорізької областей, здійснена В.В. Тарасовим [5]. За його даними, флора Запорізької області відзначається значною різноманітністю і нараховує 1522 види судинних рослин з 548 родів та 120 родин (з них 220 є рідкісними).

Як і інші флористичні списки, робота В.В. Тарасова не претендує на безперечну повноту, тому що при подальших дослідженнях конспект флори області буде доповнено знахідками нових видів, або навпаки – деякі види, помилково занесені до списку, буде з нього вилучено. Це підтверджується подальшими дослідженнями флори області. Зокрема, за нашими останніми даними, флора області нараховує 1559 видів зі 121 родини [2].

Перший варіант списку регіонально рідкісних видів судинних рослин Запорізької області був підготовлений Державним управлінням екології і природних ресурсів і затверджений рішенням Запорізької обласної ради у 2000 р. [9]. До нього було занесено 139 видів судинних рослин, що належать до 90 родів, 46 родин, 5 класів та 4 відділів. Переважна більшість таксонів першого варіанту списку регіонально рідкісних видів є дійсно рідкісними не лише для Запорізької області, а й для півдня та південного сходу України. Це стосується насамперед ендеміків степу і відслонень, поширених в області, таких як *Linum czerniaevii* Klokov, *Bellevalia sarmatica* (Pall. ex Georgi) Woronow та ендеміків літоралі Азовського моря – *Odontites salinus* Kotov, *Helichrysum corymbiforme* Orperman ex Katina, *Asparagus levinae* Klokov) тощо [4, 6]. Друга група цього списку – це види, які знаходяться насамперед на південній межі ареалу, – *Adonis vernalis* L., *Anemone sylvestris* L., *Dianthus squarrosus* M. Bieb., *Campanula glomerata* L., *C. persicifolia* L., *C. rotundifolia* L., *C. trachelium* L. тощо.

На жаль, за неухважністю авторів цього списку або за відсутністю компетенції у питаннях флористики, ботанічної географії, фітосозології до першого варіанту списку регіонально рідкісних видів Запорізької області було занесено 6 адвентивних видів (*Laburnum anagyroides* Medik., *Mahonia aquifolium* (Pursh) Nutt., *Parthenocissus quinquefolia* (L.) Planch., *Ptelea trifoliata* L., *Swida alba* (L.) Opiz, *Gagea villosa* (M.Bieb.) Duby), а також 34 види (*Allium rotundum* L., *Humulus lupulus* L., *Oxytropis pilosa* (L.) DC., *Puccinellia fominii* Bilyk, *Verbascum phlomoides* L. та ін.), які, на нашу думку, не потребують охорони, з них *Asperula tephrocarpa* Czern. ex M.Pop. & Chrshan. та *Lepidium syvaschicum* Kleorow на території області не ростуть, а *Centaurea saloniata* Vis., *Erodium ciconium* (L.) L'Her. та *Urtica kioviensis* Rogow. є бур'янами. Нами цей список раніше був проаналізований, виявлені його недоліки та наведені пропозиції щодо його переробки і доповнення [1].

На основі цього списку у 2008 р. В.І. Шелегеда та О.Р. Шелегеда видали науково-популярну книгу «Рідкісні та зникаючі рослини Запорізької області», у якій наведена характеристика 15 видів з Червоної книги України, 2 – з Світового червоного списку МСОП, 6 – з Європейського червоного списку та 60 видів з регіонального списку Запорізької області [9].

У 2009 р. з 3-го видання Червоної книги України з'ясувалось, що на території Запорізької області зростають 57 видів судинних рослин, що мають статус національної охорони [3, 7]. З них 10 видів раніше було занесено до першого варіанту списку регіонально рідкісних видів Запорізької області. Отже, виникла потреба у його переробці, яку ми здійснили у 2010 р.

Мета

Скласти сучасний список регіонально рідкісних видів судинних рослин Запорізької області.

Об'єкти та методи досліджень

Робота виконана на основі експедиційно-польових досліджень автора (2000–2010 рр.) у 14 районах області (Якимівському, Мелітопольському, Василівському, Вільнянському, Гуляйпільському, Запорізькому, Кам'яно-Дніпровському, Токмацькому, Чернігівському, Приазовському, Приморському, Бердянському, Куйбишевському, Розівському) з подальшою критико-систематичною обробкою зібраного матеріалу, а також аналізом сучасних літературних джерел, колекцій наукових гербаріїв Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України (KW), Донецького ботанічного саду НАН України (DNZ) та Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Богдана Хмельницького (MELIT). Назви видів рослин наведено за сучасною номенклатурою [10].

Результати досліджень

На відміну від першого варіанту [9] оновлений список регіонально рідкісних рослин Запорізької області містить 145 видів з 95 родів, 41 родини, 4 відділів, і становить 9,3 % від флори області (табл.), а 50 видів рослин ми виключили із попереднього списку. Разом з тим 66 видів рослин є новими у цьому списку. Зокрема до нього нами занесені такі цікаві у ботанічному відношенні види, як *Achillea birjuczensis* Klokov (західноприазовський літоральний ендемік, поширений на Степанівській та Федотовій косах), *Arum elongatum* Steven (середземноморський лісовий вид, популяції якого виявлені нами у Північному Приазов'ї (окол. м. Бердянська), *Clematis orientalis* L. (середземноморсько-євразійський степовий вид, поширення якого в Україні обмежене виключно Обіточною косою) та ін.

Крім того, в області наявні локальні диз'юнкції низки видів, основний ареал яких пов'язаний з пустелями Азії та степами Правобережжя України, Присивашся (*Caroxylon laricinum* Chrtek, *Peganum harmala* L., *Prangos odontalgica* (Pall.) Herrnst. & Heyn, *Tanacetum odessanum* (Klokov) Tzvelev). Ці види у області знаходяться на східній або західній межах ареалів.

Цей список регіонально рідкісних рослин було затверджено Запорізькою обласною радою у лютому 2011 р. (рішення № 31). Подальші дослідження фіторізноманіття Запорізької області нададуть можливість його доповнити (або скоротити).

Таблиця. Список регіонально рідкісних рослин Запорізької області

№ з/п	Таксон	Район / кількість місцезнаходжень	Зв'язок з ареалом	Фітосоціологічна категорія
1	<i>Equisetum hyemale</i> (L.) Bruhin	1,3,14/2	пі	1
2	<i>Asplenium septentrionale</i> (L.) Hoffm.	3,4,10,14/7	ч	2
3	<i>Asplenium trichomanes</i> L.	1,3,4,10,14/9	ч	2
4	<i>Polypodium vulgare</i> L.	3,4,13,14/6	ч	2
5	<i>Cystopteris fragilis</i> (L.) Bernh.	1,3,4,10,13,14/8	ч	2
6	<i>Ephedra distachya</i> L.	1–19/65	ч	3
7	<i>Anemone ranunculoides</i> L.	1,3/5	пі	1
8	<i>Anemone sylvestris</i> L.	1,3,4/3	пі	1
9	<i>Thalictrum foetidum</i> L.	3/1	ч, d	0
10	<i>Clematis orientalis</i> L.	19/46	ч, d	4
11	<i>Clematis integrifolia</i> L.	3/1	пі	1
12	<i>Corydalis marshalliana</i> (Pall. ex Willd.) Pers.	3/2	пі	1
13	<i>Corydalis paczoskii</i> N. Busch	1,3/4	пі, d	1
14	<i>Paronychia cephalotes</i> (M. Bieb) Besser	10,13,14/9	ч	2
15	<i>Arenaria serpyllifolia</i> L.	3,7,8,14,16,17/34	ч	3
16	<i>Arenaria zozii</i> Kleopow	14,16,18,19/23	ч	3 (e)
17	<i>Cerastium pseudobulgaricum</i> Klokov	10,14/4	пс, d	2 (e)
18	<i>Cerastium heterotrichum</i> Klokov	14,16,18,19/12	ч	2 (e)
19	<i>Cerastium syvaschicum</i> Kleopow	14,16,18,19/35	ч	3 (e)
20	<i>Eremogone micradenia</i> (P.A. Smirn.) Ikonn.	3/2	ч	1
21	<i>Minuartia birjuzensis</i> Klokov	16,18/5	п	2 (e)
22	<i>Otites graniticola</i> Klokov	10,13,14,19/15	ч, d	2 (e)
23	<i>Otites artemisetorum</i> Klokov	16,18,19/7	п	2 (e)
24	<i>Gypsophila paulii</i> Klokov	14,16,18,19/12	п	2 (e)
25	<i>Herniaria kotovii</i> Klokov	6,10,14,19/25	ч	3
26	<i>Dianthus pallidiflorus</i> Ser.	14,18,19/15	з	3
27	<i>Dianthus squarrosus</i> M. Bieb.	3,5,11/3	пі	2
28	<i>Silene supina</i> M. Bieb.	3,5,14,17,19/36	ч	3
29	<i>Caroxylon laricinum</i> Chrtek	16/5	с	2
30	<i>Aurinina saxatilis</i> (L.) Desv.	1,3,4,14/10	ч	3
31	<i>Hesperis tristis</i> L.	3,10,13,17/15	ч	3
32	<i>Polygonum euxinum</i> Chrtek	14,16,19/18	ч	3
33	<i>Polygonum janatae</i> Klokov	14,16,18,19/25	ч	3 (e)
34	<i>Gonolimon desertorum</i> (Trautv.) Klokov	3,6,17/7	ч	2
35	<i>Alcea heldreichii</i> (Boiss.) Boiss.	16,17/5	с	2
36	<i>Amygdalus nana</i> L.	1,3,5,7–17,19/56	ч	3
37	<i>Crataegus leiomonogyna</i> Klokov	3,17/4	ч	2
38	<i>Crataegus pentagyna</i> Waldst. & Kit.	3/5	ч	2
39	<i>Potentilla astracanica</i> Jacq.	3,14,16,19/23	ч	3

№ з/п	Таксон	Район / кількість місцезнаходжень	Зв'язок з ареалом	Фітосоцологічна категорія
40	<i>Sanguisorba officinalis</i> L.	3,7/4	ч	2
41	<i>Spiraea hypericifolia</i> L.	3,4,7,8, 11–14,19/32	ч	3
42	<i>Rosa bordzilowskii</i> Chrshan.	3,14,16,19/6	ч	2 (е)
43	<i>Rosa lonaczewskii</i> Dubovik	10,14/5	ч	2 (е)
44	<i>Rosa spinosissima</i> L.	17,19/7	ч	3
45	<i>Rosa psammophyla</i> Chrshan.	3,16/5	ч	3
46	<i>Astragalus pubiflorus</i> DC.	1,2,4,6,10,14,16/23	ч	2
47	<i>Astragalus corniculatus</i> M. Bieb.	3,10,14,19/20	ч	3
48	<i>Medicago kotovii</i> Wissjul.	14,16,19/28	ч	3
49	<i>Lotus elisabethae</i> Opperman & Wissjul.	14,16,19/9	ч	2 (е)
50	<i>Hedysarum grandiflorum</i> Pall.	2,5,6,8,17/18	ч	3
51	<i>Lathyrus nissifolia</i> L.	6,10,14/5	ч	2
52	<i>Astrodaucus orientalis</i> (L.) Drude	14,16,19/8	п	3
53	<i>Elaeosticta lutea</i> (Hoffm.) Kljukov, M. Pimenov & V. Tichomirov	14/7	ч	2
54	<i>Prangos odontalgica</i> (Pall.)Herrnst. & Heyn	16/5	с	2
55	<i>Bupleurum marschallianum</i> C.A. Mey.	14,17,18/7	ч	2
56	<i>Seseli tenderiense</i> Kotov	14,16,19/12	ч	3 (е)
57	<i>Ferula caspica</i> M. Bieb.	16,17/7	ч	2
58	<i>Vincetoxicum rossicum</i> (Kleopow) Barbar.	3/2	ч	2
59	<i>Vincetoxicum maeoticum</i> (Kleopow) Barbar.	10,14,19/7	ч	2 (е)
60	<i>Sedum reflexum</i> L.	3,19/5	ч	2
61	<i>Linum tenuifolium</i> L.	3,5,7,8,10,13,17/30	ч	3
62	<i>Linum czerniaevii</i> Klokov	8,17/15	ч	2 (е)
63	<i>Centaureum pulchellum</i> (Sw.) Druce	8,16,17/9	ч	3
64	<i>Buglossoides czernjajevii</i> (Klokov) Czerep.	3,5,14,19/15	ч	3
65	<i>Anchusa popovii</i> (Gusul.) Dobroc.	3/2	ч	1
66	<i>Onosma borysthenica</i> Klokov	3,14,16,19/6	ч	2
67	<i>Onosma subtinctoria</i> Klokov	1,17/4	ч	2
68	<i>Echium maculatum</i> J.F. Gmel.	3/2	ч	2
69	<i>Rindera tetraspis</i> Pall.	14–17/13	ч	3
70	<i>Peganum harmala</i> L.	16,18/4	с	2
71	<i>Vinca herbacea</i> Waldst. & Kit.	1,4,7,14,17,19/23	ч	3
72	<i>Galium verticillatum</i> Danth.	3/2	п	2
73	<i>Valeriana tuberosa</i> L.	1–4,7,11–17,19/38	ч	3
74	<i>Valeriana stolonifera</i> Czern.	3,4,10/6	ч	2
75	<i>Zygophyllum fabago</i> L.	16,18,19/7	ч	2
76	<i>Haplophyllum suaveolens</i> (DC.) G. Don f.	1,3,7,8,13,17/15	ч	2
77	<i>Odontites salinus</i> (Kotov) Kotov	14,16,18,19/23	пс	2 (е)
78	<i>Acinos eglandulosus</i> Klokov	5/2	с, d	2 (е)

№ з/п	Таксон	Район / кількість місцезнаходжень	Зв'язок з ареалом	Фітосоцологічна категорія
79	<i>Verbascum phlomoides</i> L.	3,7,16,17/22	ч	3
80	<i>Verbascum pinnatifidum</i> Vahl	14,16,18,19/36	ч	3
81	<i>Verbascum ovalifolium</i> Donn ex Sims.	3,14,17,19/20	ч	3
82	<i>Veronica spuria</i> L.	3/2	ч	2
83	<i>Campanula trachelium</i> L.	1,3,4/5	ч	3
84	<i>Campanula glomerata</i> L.	3,8,17/8	ч	3
85	<i>Achillea birjuczensis</i> Klokov	16,18/4	с,п	1 (е)
86	<i>Achillea euxina</i> Klokov	14,16,18,19/9	п	2 (е)
87	<i>Achillea micranthoides</i> Klokov	15,16/7	с	2 (е)
88	<i>Centaurea marschalliana</i> Spreng.	1,7,8,13,17/9	ч	2
89	<i>Centaurea odessana</i> Prodan	14,16,18,19/19	п	3 (е)
90	<i>Centaurea orientalis</i> L.	3,9,14/6	ч	3
91	<i>Centaurea lavrenkoana</i> Klokov	17/1	ч	0 (е)
92	<i>Inula helenium</i> L.	3,10,14/7	ч	2
93	<i>Inula hirta</i> L.	3/2	ч	2
94	<i>Senecio tataricus</i> Less.	3,4,7/5	ч	2
95	<i>Phalacrachena inuloides</i> (Fisch. ex Schmalh.) Iljin	11,12,15/5	с	2
96	<i>Tanacetum odessanum</i> (Klokov) Tzvelev	16,18/4	с	2 (е)
97	<i>Rhaponticum serratuloides</i> (Georgi) Bobrov	17/3	ч	2
98	<i>Serratula cardunculus</i> (Pall.) Schischk.	17/1	ч	0
99	<i>Artemisia arenaria</i> DC.	16,19/5	ч	2
100	<i>Chartolepis intermedia</i> Boiss.	4,8,17,19/8	ч	3
101	<i>Helicrysum corymbiforme</i> Opperm. ex Katina	14,16,18,19/21	п	3 (е)
102	<i>Jurinea brachycephala</i> Klokov	13,17/2	ч	0
103	<i>Jurinea thyrsoflora</i> Klokov	3/2	ч	2
104	<i>Jurinea granitica</i> Klokov	10,14/3	ч	2 (е)
105	<i>Jurinea calcarea</i> Klokov	3,4,10/5	ч	2
106	<i>Jurinea salicifolia</i> Grun.	3,16/4	ч	3
107	<i>Jurinea paczoskiana</i> Iljin	3,4,18/6	ч	2 (е)
108	<i>Alisma gramineum</i> Lej.	1,3/4	ч	3
109	<i>Butomus umbellatus</i> L.	1,3,4,10,17/23	ч	3
110	<i>Arum elongatum</i> Steven	14/5	п, d	2
111	<i>Asparagus verticillatus</i> L.	3,4,14,16,19/16	ч	3
112	<i>Asparagus levinae</i> Klokov	14,19/5	п	2 (е)
113	<i>Iris pumila</i> L.	1–19/39	ч	3
114	<i>Iris pseudacorus</i> L.	1,3,4,17/12	пi	3
115	<i>Iris halophyla</i> Pallas	2,6,14,16,17/9	ч	3
116	<i>Bellevalia sarmatica</i> (Pall. ex Georgi) Woronow	1–17,19/22	ч	3
117	<i>Hyacinthella leucophaea</i> (C. Koch) Schur	3,8,10,16,17/15	пi	2
118	<i>Muscari neglectum</i> Guss.	3/2	ч	2

№ з/п	Таксон	Район / кількість місцезнаходжень	Зв'язок з ареалом	Фітосозологічна категорія
119	<i>Scilla bifolia</i> L.	1,3,4,5,7,11/15	пі	2
120	<i>Scilla siberica</i> Haw.	1,3,4,6/6	пі	2
121	<i>Gagea artemczukii</i> A. Krasnova	8,17/7	ч	2 (e)
122	<i>Gagea tesquicola</i> A. Krasnova	16,17/4	п	2 (e)
123	<i>Gagea maeotica</i> Artemcz.	14,19/5	п	2 (e)
124	<i>Gagea paczoskii</i> (Zapal.) Grossh.	3/1	ч	2
125	<i>Gagea ucrainica</i> Klokov	3,17/4	ч	2
126	<i>Gagea bulbifera</i> (Pall.) Salisb.	1–8,14,16,19/23	ч	3
127	<i>Gagea sczovitsii</i> (Lang.) Besser ex Schult. et Schult. f.	1,3–5,9,10, 13,14,19/11	ч	2
128	<i>Convalaria majalis</i> L.	1/3	пі	1
129	<i>Ceratophyllum tanaiticum</i> Sapjieg.	6/2	з	2
130	<i>Allium pseudopulchellum</i> Omelcz.	10,13,14/6	ч	2 (e)
131	<i>Allium decipiens</i> Fisch.ex Schult.	3,8,14/6	ч	2
132	<i>Allium angulosum</i> L.	3/2	ч	2
133	<i>Allium flavescens</i> Besser	3,7,8,9,13,14,19/13	ч	2
134	<i>Allium guttatum</i> Steven	3,4,8,14,16, 17,19/15	ч	3
135	<i>Allium inaequale</i> Janka	3,7,14,19/8	ч	3
136	<i>Allium paczoskianum</i> Tuzs.	3,4,8,14,16,19/17	ч	3
137	<i>Allium podolicum</i> (Asch. & Graebn.) Blocki ex Racib.	1,3,4,14,19/9	ч, d	2
138	<i>Schoenoplectus litoralis</i> (Schrad.) Palla	16/2	ч	1
139	<i>Carex hordeistichos</i> Vill.	10,14,18/5	ч	2
140	<i>Agropyron lavrenkoanum</i> Prokud.	1,3,4,14,16, 17,19 /26	ч	3 (e)
141	<i>Melica chrysolepis</i> Klokov	3,8,17/5	ч	2 (e)
142	<i>Elytrigia bessarabica</i> (Savul. & Rayss) Prokud.	14,16,18/7	ч	3
143	<i>Agrostis maeotica</i> Klokov	14,16,19/9	ч	2 (e)
144	<i>Festuca laeviuscula</i> Klokov	14,16,19/5	ч	3 (e)
145	<i>Typha pontica</i> Klokov f. & A. Krasnova	14,16/3	ч	2

Примітки: Поширення в адміністративних районах області: 1 – Вільнянський, 2 – Новомиколаївський, 3 – Запорізький, 4 – Верхньохортицький, 5 – Оріхівський, 6 – Гуляйпільський, 7 – Василівський, 8 – Томацький, 9 – Пологівський, 10 – Куйбишевський, 11 – Кам'янка-Дніпровський, 12 – Михайлівський, 13 – Чернігівський, 14 – Бердянський, 15 – Веселівський, 16 – Якимівський, 17 – Мелітопольський, 18 – Приазовський, 19 – Приморський. Зв'язок з ареалом: ч – внутрішня частина ареалу, п – північна межа ареалу; пі – південна межа ареалу, с – східна межа ареалу, з – західна межа ареалу, d – диз'юнкція. Фітосозологічна категорія: 0 – зниклий вид, 1 – вид з малочисельними популяціями, 2 – рідкісний вид, 3 – вид поширення якого скорочується, 4 – невизначений вид, e – ендемік.

Заключення

Таким чином, наведено сучасний список регіонально рідкісних видів судинних рослин Запорізької області – 145 видів з короткою анотацією щодо їх поширення та созологічної категорії.

1. *Коломійчук В.П.* Регіонально рідкісні види судинних рослин Запорізької області / В.П. Коломійчук // Вісник Запорізького державного університету: Зб. наук. статей. Біологічні науки. – Запоріжжя: Вид-во Запорізьк. держ. ун-ту, 2004. – № 1. – С. 88–92.
2. *Коломійчук В.П.* Доповнення до флори судинних рослин Запорізької області / В.П. Коломійчук // Вісник Запорізького державного університету: Зб. наук. статей. Біологічні науки. – Запоріжжя: Вид-во Запорізьк. держ. ун-ту, 2009. – №2. – С. 9–15.
3. *Коломійчук В.П.* Рідкісні види судинних рослин Запорізької області / В.П. Коломійчук, С.М. Подорожний, О.Є. Пюрко // Й.К. Пачоський та сучасна ботаніка / Відп. ред. М.Ф. Бойко. – Херсон: Айлант, 2004. – С. 282–286.
4. *Остапко В.М.* Раритетный флорофонд юго-востока Украины (хорология) / Владимир Михайлович Остапко. – Донецк: ООО «Лебедь», 2001. – 121 с.
5. *Тарасов В.В.* Флора Дніпропетровської та Запорізької областей. Судинні рослини / Віктор Васильович Тарасов. – Д.: Вид-во Дніпроп. нац. ун-ту, 2005. – 276 с.
6. *Тищенко О.В.* Рослинність приморських кіс північного узбережжя Азовського моря / О.В. Тищенко. – К.: Фітосоціоцентр, 2006. – 156 с.
7. *Червона книга України.* Рослинний світ / за ред. Я. П. Дідуха. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – 900 с.
8. *Шелегеда В.И.* Экспедиция «Первоцветы Запорожья» (Атлас-справочник) / В.И. Шелегеда, Е.Р. Шелегеда. – Запорожье: Друк-Унион, 2001. – 92 с.
9. *Шелегеда В.И.* Рідкісні та зникаючі рослини Запорізької області / В.И. Шелегеда, О.Р. Шелегеда. – Запоріжжя : «Тандем Арт Студія», 2008. – 96 с.
10. *Mosyakin S.L.* Vascular plants of Ukraine. A nomenclatural czecklist / Mosyakin S.L., Fedoronchuk M.M. / editor S.L. Mosyakin. – Kiev, 1999. – 346 p.

Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України

Надійшла 24.06.2011

УДК 581.9 (477.64)

СУЧАСНИЙ СПИСОК РЕГІОНАЛЬНО РІДКІСНИХ СУДИННИХ РОСЛИН ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ В.П. Коломійчук

Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України

У статті наводиться коротка характеристика ботанічних досліджень на території Запорізької області. На основі аналізу літературних джерел, аналізу гербарних колекцій Києва, Донецька, Мелітополя та власних досліджень представлений оновлений список регіонально рідкісних видів судинних рослин Запорізької області.

UDC 581.9 (477.64)

RECENT LIST OF REGIONALLY RARE VASCULAR PLANTS OF ZAPORIZHZHYA REGION V.P. Kolomiychuk

M.G. Kholodny Institute of Botany of NAS of Ukraine

The paper presents a brief description of botanical research on the area of Zaporizhzhya region. The updated list of regionally rare vascular plants of Zaporizhzhya region has been given on the grounds of the analyses of literary sources, herbarium collections of Kyiv, Donetsk, Melitopol and author's own research.